

‘Cén tionchar a bhí ag an mbaint a bhí aici le CEE, 1973-1989, ar Phoblacht na hÉireann?’ (2015)

Limistéar farraige éadomhain is ea an tseilf ilchríochach timpeall na hÉireann, a sholáthraíonn meá (limistéar iascaireachta) thorthúil. Rinne tionscal iascaireachta na hÉireann dul chun cinn maith sna 1960idí. Bhí an tír tearcfhorbartha fós go dtí go ndeachaigh sí isteach le CEE (Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa) ar an 1 Eanáir 1973 in éineacht leis an Danmhairg, tír atá leath chomh mór le hÉirinn ach a ghabh 2000% líon na n-iasc a fuarthas ar chóstaí na hÉireann.

D'úsáid CEE a Chiste Struchtúrach chun forbairt gheilleagrach a spreagadh in Éirinn. Dhreidéal siad cuanta, d'fheabhsaigh siad bóithre agus bhunaigh siad monarchana próiseála. Mhéadaigh sé deontais freisin ionas go bhféadfadh iascairí a gcuid trálaer a nuachóiriú. In 1970, ní raibh ach 27 mbád iascaireachta os cionn 100 tonna i gcabhlach iascaigh na hÉireann. Faoi mbliain 1975, bhí sé seo ardaithe go 59 mbád agus in 1989 bhí an uimhir os cionn 80.

Faoi dheireadh na 1980idí, bhí 113 ionad próiseála éisc ann, a chruthaigh go leor post. D'fhostaigh na gnólachtaí seo os cionn 3,000 duine, 60% ar chóstaí an deiscirt agus an iarthair, áiteanna a mbíodh sé deacair poist a fháil i gcónaí. Tháinig méadú freisin ar líon na n-iascairí. Idir 1973 agus 1989, d'fhás líon na n-iascairí ó thart ar 2,200 go 4000.

Chuir CEE cistí ar fáil freisin chun imscrúdú a dhéanamh ar mhodhanna nua a bhaineann le feirmeoireacht éisc, feirmeoireacht bradán mar shampla. Bhí sé deacair orthu suíomhanna oiriúnacha a aimsiú. Faoi na 1980idí, sáraíodh na deacrachtaí seo trí úsáid a bhaint as cliabháin mhóra a raibh imeall rubair orthu, áit a bhféadfadh bradáin fás go sábháilte. Chruthaigh feirmeoireacht éisc poist freisin agus faoi 1989 bhí beagnach 3,000 fostaithe san earnáil seo.

Leathnaigh siad a margadh freisin. Faoi dheireadh na 1980idí, chuaigh 20% de luach na n

easpórtálacha go dtí an Ríocht Aontaithe, chuaigh níos mó ná 25% chun na Fraince agus chuaigh 10% chun na Gearmáine. Bunaíodh margai nua freisin chun eochraí scadán (uibheacha) a iompar chun na Seapáine. Rinne na Cealla Beaga bloic de ronnach (maicréal) reoite a easpórtáil go dtí an Nigéir agus an Éigipt.

Ansin, bhris na 'Cod-Wars' amach idir an Ríocht Aontaithe agus an Íoslainn a bhain le huiscí teorann san Atlantach Thuaidh. In 1973, d'eagraigh na Náisiúin Aontaithe comhdháil idirnáisiúnta ar 'Dhlí na Farraige'. Labhair siad faoi Limistéar Eisiach Eacnamaíochta (LEE) a bhunú. Dhearbhaigh an Íoslainn a LEE féin, agus thug Ceanada agus na Stáit Aontaithe le fios go bhféadfaidís an rud céanna a dhéanamh.

D'athraigh Rún na Háige 1976 an Comhbheartas Iascaireachta ionas go mbeadh LEE de 200 míle ag gach ball den chomhphobal, agus bheadh tíortha aonair i gceannas ar na huiscí teorann 12 mhíle óna gcuid cóstaí. Bhunaigh siad an Ghabháil Iomlán is Incheadaithe freisin a bhí mar chúota de gach speiceas éisc.

Bhí drochthionchar ag an LEE ar an Spáinn agus ar an bPortaingéil araon toisc nach raibh siad mar bhaill de CEE fós. Nuair a chuaigh siad isteach in CEE ar an 1 Eanáir 1986, ní raibh cead acu iascaireacht a dhéanamh laistigh de chríos 50 míle timpeall na hÉireann don chéad 10 mbliana tar éis dóibh dul isteach. Lean siad orthu ag iascaireacht go mídhleathach, rud a bhí go dona toisc go raibh an Spáinn ar cheann de na tomhaltóirí éisc ba mhó in aghaidh an duine san Eoraip.

Bhí tionchar measctha ag CEE ar thionscal iascaireachta na hÉireann. Ar thaobh amháin, tháinig fás ollmhór ar fhás tionsclaíoch na tíre tar éis d'Éirinn dul isteach in CEE, a bhuí leis an gCiste Struchtúrach. Ar an lámh eile, ní raibh Éire i gceannas ar na farraigí timpeall a cósta níos mó, agus bhí ar iascairí na hÉireann na farraigí seo an roinnt le hiascairí ó stáit eile. Chomh maith leis sin, mheas duine nach raibh na cuótaí cothrom in aon chor.